

Капіталіст а пролетар.

Розв'язує продукції приніс з собою для робітників нужду і тяжку працю. Як бачимо, средства продукції стали є власністю багатих, капіталістичної класи. Ті зобов'язують собі средства продукції що найменше не, для того, щоб самими ним користуватись, самим ними послуговуватись. Ні. — Богатства їх утворюють від конечної праці, котра тяжить на кождім чоловікові. Средства продукції вимагають робочих рук. Капіталістам як бачимо не хоче ся робити. Вони лиш звикли дарувати та вироблені робітниками богатства марнувати. Коли капіталісти не знаходили би робітників, котрі би на них працювали, то они місто в промисловій підприємстві вкладали би свій капітал в інші користійні інтереси, або просто проїдали би їх. Але вони собі не позваляють проїдати готове вже їх майно, тільки стараються покинувати так справою, щоб їх майно більшало а не меншало.

Не обходить нас ту в сій хвили якою дорогою вони здобули ті богатства, але дозволимо собі сказати, що твердження якоби богатства капіталістів були результатом ошадности, а фалшиві і нічим іншим, як вигадом філістрів (вускоглядних тупих людей). Хто зверне ся до історії, той довідає ся що перші богатства з здобути через владність, грабіж, шахрайство, а не ошадністю з доходу власної праці.

Доперва пізніше вміру розширення товарової продукції знайшли багаті спрому такого уміщування надміру своїх богатств, щоб им привласнити нові богатства. Капіталіст о стільки може здецидувати ся умістити в промисл свої гроші, о скільки той промисл запевнить йому такий самий зиск, як гандель або віддані грошей на процент. Зиск його однаковож упавби до зера, коли би робітник, занятий в його підприємстві, одержав цілковиту вартість виробленого ним продукту. Зиск капіталіста походить з того, що він дає робітникам в формі заробкової платні тільки частину вартости вироблених ним товарів а решту забирає собі.

Поодинокий робітник, посідаючий средства витвору, як приміром ремісник або мужик, на таких условиях не згодить ся працювати. Для того капіталістична продукція старає ся мати як найбільше число робітників позбавлених власности, непосідаючих нічого крім сили робочої і з невольних продавати свою силу під грозовою голодовою смертю, коли не вдасть ся знайти роботи: бо люди, котрі знаходять ся в такім положенні, мусять ся піддати капіталістичному визиску. Відноста робітників відгороджує їх від средств продукції. Нуджа народа стає ся тепер підвальною народного богатства.

Праватна власність продукційних средств означає тоді більш як тільки монополію непрацюючих капіталістів, котрі загортають все в свої руки, а робітників відсувають від власности средств.

В міру як капіталістичний спосіб розширяє ся, власність приватна средств витвору стає ся однозначною з позбавленям власности великих народних мас, понад котрими в зносить ся дуже мала потапаюча в розкошах та вигодах горстка людей.

В нинішніх часах, як і попередніх капіталізм провадить рабункову господарку. Головною метою його є в як найкоротшім часі витиснути з набутої робочої сили як найбільш для себе користи. Щораз то більше капіталіст потягає робітниками, що раз то більше мусять они працювати, а він старає ся ім скоротити час відпочинку а продовжити робочий день. Капіталіст старає ся побільшити число і тягар праці а заравом і обтяги робітникам зарібки. І до того допомагає йому економічний розвій.

Не може він що правда, цілком свобідно, самовільно

означувати зарібкову платню. Висота її залежить від різних умовин, а головне від ціни вдержаня і опору робітників. Поділ праці а головне застосоване машинів скорочує час термінованя, потрібний щоб заізнати ся з обслугою машини. Той самий розвій дає спрому вивченого вже робітника заступати невченим. Він вже усуває конечність більш сил мускулярних, так, що місце дорослих мужиц робітників можуть заняти жінчини або діти.

В той спосіб найменше здібні до опору члени робітничої класи є втягані в вир капіталістичного визиску. Обниженя робучої платні а продовженя робочого дня є наслідками, котрі привела капіталістична продукція.

В попередніх часах була також нуджа і визиску, але визискувачі і гнобителі одно хотіли давати: забезпечення і сталість річей потрібних до життя. Тепер протинно, над кождим робітником вноситься ся марево браку роботи а над кождим фермером марево банкруцтва.

Чи знайде робітник роботу і на як довго? то залежить в дуже малім степені від него самого; від його здібности та цильности, але головне залежить від положення ринку і вгосмотруваних через ті підприємств, в котрих він працює. Правда ринку де спродують продукту розширяють ся, але далеко ширше росте число і сила робоча пролетаріату. Діє ся то через продовженя дня праці, розвій машинерії, великого напруженя праці і прилученя до робочої армії жінчин і дітей. З того виходить, що продукція капіталістична, в найліпший навіть час не буде могла вжити всіх робочих сил [робітників] але закінди якеє то число робітників є без занятя, котрі творять так звану резервову промислову армію.

Менше їх є, коли інтереси йдуть добре, але збільшає ся підчас застою [кризи].

Надпродукція стає ся, що раз то більше в наших часах тривалим урядженям нинішньої суспільности. Побільшувана зріст продукції [виробів] передогоною розширює на ся ринки, на котрих спродує ся виріб, так що багато виробів лежить по магазинах не спроданих. Коли виробів нагромадять ся повні магазини, тоді капіталісти замикають перед робітниками фабрика, тоді є так звана криза [безробіт]. З того бачимо, що робітництво теперішнього суспільства не дасть ся помістити в рамках приватної власности. Суспільство має до вибору: або дійти до цілковитого застою і згинути, або знести праватну власність.

Класі низші, класі визискувані [робітникам і фермерам] не повістає ніщо більше до вибору, як тільки, або бороти ся щоб знести приватну власність, або давити ся на зближаюче ся цілковите своє знищення в великім і тягар праці, браку праці, в проституції і розбееві.

Вибір здаєсь не буде трудний.

Чи він також християнин?

В часі великого напруженя [страйку] майнерів в Кольорадо, католицький піп, знаний як отець Муєтс поборовав страйкарів, вигонюючи масу проповіді а церковної казальниці, котрими як чорт підоджував робітників, щоб ті вертали назад до праці, йшли робити за скебів. Часопис клерикальній хотіли закрити і затерти сліди шкідливості того „божого бичка“ оголошували поповька невинним, коли робітники докоряли йому, що він пошпраз компанію, [власителів майни]. Однаковож правда мусіла взяти верх, а гнать того людогоуба показалась.

Один з робітників страйкарів Кароль Роджерс в листі до часопису „The Colorado Worker“ описує підлість

і безличність сего рабівника - священника.

Зміст листа ось такий:

„Я є католиком і кажу, що если „отець“? Маєрс потребує \$1000 на будову церкви то ми його парфіяни вірні католики будиби аложили в десятих днях сі гроші. Але коли священник Маєрс прийшов до нас і каже що [компаніет] Mt. Prentice згладив ся йому дати \$1.000, коли він найде для нього 60 людей страйколомів, котрі би вернули назад до праці, і коли отець Маєрс давав нам по 10 дол. щоб ми зрадили своїх товаришів недоісліз і мук, та пішли робити назад до майни, котру ми онустили, щоб здобути лучші услівя живя, то се вже було не до знесеня. Бо те вже було чимсь більшим, що ми могли стерпіти. І тому ми видаєм сю думку сего урядника релігійних вірувань на світ, щоб робітники товариші наші мали більшу спрому придивити ся брудам та злодійствам клерикальної голоти. Ми відступили ся від него такий зараз і раз на закінди. І ми віримо тепер, бо вже переконались, що так — священник Маєрс як і другі пови є тільки ворогами робітничої справи, ворогами поневоленого, бідного і нужденного робітництва“.

З повисшого листа робітника Роджерса бачимо, що він як свідомий робітник не хотів зрадити своїх товаришів-робітників, не дав ся зловити десятима доларами, ані тепленькими облесними словами клерикального буржуа, котрий дбає тільки про свою власну кишеньку та своє власне черво.

Попи підшпивають ся під науку Христа заступають ся Христом, щоб під тм накривалом могли лучше дерти і рабувати з нас послідки, тяжко запрацьований гріш. Ім розходять ся о маатки, а не науку Христа, бо коли би они вірили в нь, то они любили би ближнього як самого себе она не вбивали б брата свого. А тим часом що они роблять? — Стоять на услугах капіталу, кількох одиць капіталістів і самі ними хочуть бути витягаючи з нас послідку кербавицю. Христос не любив багатих, але бідних і сам кавав, що с-к-р-п-е-в-е-р-б-л-ю-д-п-е-р-е-й-д-е-ч-е-р-е-з-у-х-о-і-г-л-и, чим багач до царства небесного. Що Христос не любив багатів то бачимо з його слів: Віда вам пануючим, бо прийде плач і скрегіт зубів; біда вам насиченим бо прийде голод на вас; біда вам напоїним бо сирагу терпіти будете і т. д.

Попи не зважають на сі слова Христа, вони лиш проповідують ті слова, котрі они вже самі сфалгували та надають ся добре до утємненя народа. Ім байдужно про те, що тисячі робітників не мають тепер що до губи вложити та падають на улях від голоду як солома. Ім байдужно і про те, що коли ти робітнику впоминаєш ся бідного куска хліба, розриває твоє тіло куля карабіна або арматія помімо того що они проповідують „не вбий“. Вони проповідують се лиш на те, щоб ти їх не вбив, а ім вільно тебе і вбивати і нуждати і затемикувати все що їм лиш подобає ся. Клар старає ся тебе робітнику віддати в руки капіталу так як Юда віддав Христа.

Тож подумай робітнику хто є для тебе ліпшим приятелем. Чи вони котрі тебе спродують чи соціал-демократи, котрі борять ся о поліпшеня долі всіх поневоленних мас, та старають ся звалити ту гниль, котра тебе придушує? Ми віповідаємо війну на науці Христа, але попам, котрі зробили гандель з науки Христової. Ми соціал-демократи будемо їх побивати доти, доки они не перестануть одурювати наших — товаришів робітників.

Ви знов робітники придивіть ся і осуджуйте сами, хто прав а хто ні і не піддавайтесь тим чорним крукам, бо тіло ваше они розшарпувати будуть і на дальше. Отже не гніть ся і не коріть ся проклятим правдохульцям, але ставайте і мужно боріть ся о належні Вам права.

(Конець.)

родних грошей доповнювати плату католицьким попам, ставити церкви і т. д. Держава цілком вповнилась своєю повинністю перед релігіями, коли дасть релігіям повну свободу. Хай ті, що не можуть жити без релігійних обрядів, мають право вільно злучити ся в спілки, в релігійні громади, метою яких буде пильнувати релігійних обрядів. Колиж яка небудь з таких релігійних громад схоче мати церков та попу, хай йому заплащать з грошей своїх власних добровільних членів, подібно до того, як кождий чоловік платить свому кравцеві, пекареви; хай не вимагає, щоб держава платила за се з грошей усіх горожан, котрі мають цілком прогивні переконання.

Для церкви таке становище було б теж вигідним. Правда, вона не могла би тоді як тепер вимагати від держави, аби та платила їй попам і би підвистила їм платню. Вона не могла б вимагати тоді, аби держава боронила її при помочи крутих параграфів карного закону про образу релігії або церкви. Але хіба се все потріб-

но для церкви? Хіба не могла би існувати Христова релігія, релігія бідности і любови без запомоги державних грішми законами, без примузу людей до неї при помочи кар, жандармів, судів та в'язниць? Хіба, коли Христос заклав церков, то була вона сполучена з державною силою? Навпаки, доки християнство було дійсно християнством, доки Христова наука бра-тарства, любови та рівности не була сфальшованою, доки християн переслідувала держава. Вони як злочинці мусіли ховати ся в підземних катакомбах; їх обливали смолою, запалювали, кидали наче добич диким звірям. Якими щасливими вважали би себе перші християни, коли б релігію було признано приватною річю! Той час, коли церков була переслідувана державою й носила терновий мушкетерський вінок, був найславнішим часом християнства. Мир з державою, спілку з нею церков могла зробити тільки тоді, коли зрадила svojого власного основателя, Ісуса Христа, держава не дала церкві за дармо своїх грошей, оборони, своїх жандармів, судів та в'яз-

ниць. За се церков мусить понизити ся до дуці цін хвалити сучасний несправедливий лад, не мусіла б благословити підчас війни різню і т. д. На скільки ближше могла би церков приблизити ся таким робом до серця народу? Але сього власне не хотять ті, що володіють тепер церквою. Архієпископам, єпископам, канонікам, прелатам, парохам вема тепер діла ані до Христа, ані до християнської віри. Черва їх, кишені їх, бажаня влади, роскоші — отсе єдині їх провідники; держава задовольняє сі їх вимоги і за се вони владжують наріа, релігію, Христа. Сі люди давно вже не уявляють з себе представників релігії, вони є войовничими провідниками класу, а не релігій, метою якого є зжити релігію для безчесних цілей. Соціал-демократія, яка є повагою відносьть ся до кождого справжнього релігійного переконання, веде з клерикалізмом непримириму боротьбу на життя та смерть.

(Конець.)

К. Маркс і Ф. Енгельс
Комуністичний Манифест

Пролетар

З тої хвилини, з праці на капітал, гро-жучи, на монополізо-хвилі, як особистої в-мінати на буржуазну особа буде знищена.

Значить ви при-з-се ніхто інший тіл-І ся особа справді му-Комунізм ні від-ювати для себе сусп-спрому через се п-працю.

Кавазі ще, що ра-ти скінчить ся всяка д-дація.

Коли се так, то б-мусіло б загинути че-цюють, — не заробля-зовсім не працюють, ливає ся тавтологія, не буде капіталу.

Всі докори, зверн-присвоюваня і проду-кають ся також і до-тів духовних. Так са-ти на думку буржуа-само знищеня класов-думку знищеном осе-

Та просвітля, по-чезної більшости з за-

Але що вам з на-сеня буржуазної вла-свободи, просвітлі, в-вають з буржуазних, само, як таме право-ви зробили закон, — яльних умов істнован-

Вам користо уя-продукції і власност-ють ся разом з рухом-чні закони природи і і всі інші сечалі на-добре розумієте коли-про власність феода-міти, коли говорять-

Знесеня роліши! лів обурює сей гудки-На чім стоїть суч-лі, на приватному зм-вона іотнує тільки д-неня до себе влрпнен-в приватній простит-

Буржуазна род-падком сього її допов-самий час як зникне-

Може ви нам до-куваня дітей і їхнім-го злочинства.

Але ви кажете, і суспільне вихованя дорозші для людей

А ваше вихован-цільством? Хіба вон-сви, серед котрих ви безпосередного і по-від шкіль і т. и.? Ком-суспільства на вихо-його характер, вилу-чої класи.

Буржуазне базис-рі відносини батьків-дким, чим більше че-рів руйнують ся усе-ся у прості об'єкти

Але ви, комуніс-Хором кричить до не-

Буржуа бачить-дукції. Він чує, що-гувати ся спільно, іншого подумати, сама недоля спільно-

Йому й не втям-звесті становище-ції.

Про те, нема ні-моральний жах наш-ціального наміру ко-Комуністи не потрі-вона майже завжди-

Наші буржуа. в-мають для своєї пот-— не кажучи вже п-ливим смаком зводя-

Буржуазний ін-